

Outi Kallionpää

LÖYTYYKÖ KIRJOITTAMISEN
TODELLINEN SALAISUUS TIETOISUUSTAIDOISTA?

Natalie Golberg (2013) The True Secret of Writing: Connecting Life with Language. New York: Atria Books.

Istu. Kävele. Kirjoita.

Näihin kolmeen perustoimintoon Natalie Goldberg tiivistää zen-meditaation käytäntöihin pohjaavan kirjoittamispedagogiansa, joka samalla tarjoaa myös kokonaisen elämäntavan. Goldbergin uusin, toistaiseksi suomentamaton teos *The True Secret of Writing: Connecting Life with Language* (2013) perustuu Goldbergin kehrittelemään tietoisuustaitoja hyödyntävään kirjoittamisen pienryhmäopetuksen filosofiaan ja sen käytäntöihin. Useista aiemmista Goldbergin teoksista, kuten jo vuonna 1986 julkaistusta *Writing Down the Bones: Freeing the Writer Within* (suom. *Luihin ja ytimiin. Kirja kirjoittajalle*. 2004) poiketen, tämä teos ei tarjoa varsinaisia kirjoittamisen harjoituksia, vaan enemmänkin se pyrkii johdattelemaan kirjoittamista edeltävään, tietois-tä läsnäoloa vaativaan luovaan tilaan sekä pohdiskelemaan zeniläisyyden ajatuksia kirjoittamisen näkökulmasta.

Teoksen alussa Goldberg esittelee säännölliseen kirjoittamiseen liittyvät rutiininomaiset käytännöt, jotka sisältävät

istumameditaation, hitaan kävelyn ja sen jälkeisen vapaan kirjoittamisen. Kirjoittamisohjeistus on tuttu hänen aiemmista teoksistaan, joissa se on suomennettu nimellä ”treenikirjoittaminen”. Tarkoitus on pitää kynää keskeytymättä liikkeessä ennalta määrätyn ajan. Tavoitteena on päästää irti kirjoittamista estävästä kontrollista ja sallia myös huonon tekstin tulla pidäkkeettömästi paperille. Koko prosessin päämääränä on tekstin tuottamisen lisäksi egon peittämisen aidon minuuden tavoittaminen ja oman olemisen autenttisuus. Tuloksena on luovuuden vapautuminen sekä parempi itsetuntemus.

Treenikirjoittamisen nelivaiheisessa ohjeistuksessa mainitaan lisäksi keskittyminen tuotettavan tekstin yksityiskohtiin: ei siis pidä puhua vain autosta, vaan isän vaaleanpunaisesta Cadillacista. Yksityiskohtainen teksti välittää kirjoittajan aidon tunteen ja tuo tekstiin läsnäolon. Ohje tuntuu äkkiseltään olevan hieman ristiriidassa vapaan ja ajatusvirtaan pohjautuvan tekstin tuottamisen kanssa, mutta Natalie Goldberg huomauttaa, että ei pidä soimata itseään, vaikka ei tässä onnistuisikaan.

Teoksen toisessa luvussa Goldberg käy yksityiskohtaisesti läpi kirjoittamisfilosofiaansa perustuvien kirjoittaja-retriittien rakenteen ja sisällön. Näitä retriittejä hän on pitänyt jo 25 vuoden ajan kotikaupungissaan Taosissa, New Mexicossa. Hän esittelee tarkasti retriittien aikataulun sekä niiden yksityiskohtaisen ohjelmasisällön perustellen valintojaan samojen ajatusten kautta kuin treenikirjoittamisen prosessia; hiljaisuuden, toistojen ja kurinalaisen rutiinin kautta voidaan kirjoittamista häiritsevä ”apinamieli” eli loppumaton häiritsevien ajatusten virta, lopulta taltuttaa ja päästä käsiksi todelliseen, kirjoittajan sisältä virtaavaan

tekstiin. Retriittien aikatauluissa, kuten zen-buddhalaiseen ajatusmaailmaan kuuluu, on annettu runsaasti tilaa myös tekeminen vastavoimille -virkistävälle levolle ja pelkälle hyväksyvälle olemiselle. Vaikka hiljaisuus onkin triittien ydin, kuuluu niihin myös säännöllistä tekstien ääneen lukua, yhteisöllisyyttä ja yhdessä kirjoittamista.

Kirjan kolmas ja neljäs luku koostuvat pienistä kertomuksista Goldbergin uran varrelta sekä lyhyistä esseetyylisistä teksteistä, joihin jokaiseen sisältyy kirjoittamista tai yleensä elämää ajatellen jokin syvempi oivallus pohjautuen zeniläisyyteen. Neljännessä luvussa huomion saavat lisäksi ne zen-mestari, kirjailijat ja runoilijat, joita Goldberg pitää omina opettajinaan. Erityisesti kiinalaisen Wang Wein runous saa runsaasti tilaa.

Vaikka Goldbergin zeniläiseen ajatteluun perustuva kirjoittamisen harjoittaminen ei olekaan uusi lähestymistapa, nousee se kuitenkin ajankohtaiseksi viime vuosina yhteiskunnan eri osa-alueille syntyneiden lukemattomien tietoisuustaitoseminaarien, kurssien ja käytänteiden vainedessä. Myös koulumaailmassa on herätty tutkitusti keskittymiskykyä ja stressinhallintaa vähentävien mindfulness-harjoitteiden etuihin. Goldbergin käytännöllisiä neuvoja voisikin olla mielenkiintoista soveltaa myös koulun kirjoittamisen opetuksessa. Ne voisivat sopia loistavasti poistamaan tekstin tuottamisen esteitä sekä rikkomaan koulukirjoittamisen suorittavia ja arvosanaorientoituneita käytäntöjä.

Toisaalta Goldbergin ajatusten voidaan nähdä myös lähestyvän tietynlaista uus-uskonnollisuutta, jossa luovuuteen ja kirjoittamiseen haetaan meditaation kautta transsendenttista ulottuvuutta. Tuloksena on selkeä paluu

1800-luvun romanttiseen kirjoittajakäsitykseen. Erona Goldbergin mallissa on vain se, että nyt luovaksi neroksi voi ryhtyä nyt kuka tahansa, ei vain jumalten valitsema poikkeusyksilö.

Onko zen-meditaatioon pohjautuva kirjoittaminen sitten SE kirjoittamisen todellinen salaisuus, kuten tämä teos periamerikkalaiseen tyyliin väittää? On ja ei. Natalie Goldberg kirjoittaa vilpittömästi omaan kokemukseensa perustuen ilman minkäänlaisen kaikkitietävän gurun roolia. Rutiinien kautta toistuva armollinen kirjoittamisen idea innostaa myös aidosti kokeilemaan menetelmää.

Toisaalta, ainakin näin kirjoittamisen opettajan näkökulmasta, kirjoittamisen taito on kuitenkin paljon muutakin kuin vapaata kirjoittamista ja luovuuteen heittäytymistä. Ainakaan omasta kokemuksestani en voi vahvistaa, että kahdenkymmenen minuutin mietiskely ja sitä seuraava kymmenen minuutin tietoinen kävely saisi tekstin syntyään paperille virtaavasti kuin Goldbergin ideologiassa. Suurin osa kirjoittamisen hurmasta on kuitenkin ankaraa aivotyötä, opiskeltujen tietojen ja taitojen ohjaamaa suunnittelua sekä loputonta viilaamista. Toki on myönnettävä, että pidäkkeettömällä inspiraatiolla ja vapaalla ajatuksenvirralla on oma tärkeä osansa autenttisen ja koskettavan tekstin syntymisessä.

Teoksena *The true Secret of Writing* on kuitenkin soljuvaa luettavaa, vaikka aikaisemmin Goldbergin teoksia lukeneelle, se ei juuri anna uutta. Kyynikko toteaisikin, että sama sisältö on rahastusmielessä paketoitu uudelleen. Itse haluan kuitenkin uskoa Natalie Goldbergin vilpittömään haluun levittää tietoisuustaitoihin pohjautuvaa jatkuvan kirjoittamisen käytäntöä. Sillä enemmän kuin mitään muuta, me

ankaran ja kilpailuhenkisen nykymaailman kasvatit todella tarvitsemme hetkellistä pysähtymistä, lempeää hyväksyntää ja ennen kaikkea arjen kahleista nostattavaa, sykähdyttävää ja virtavaa luomisen riemua. Natalien Goldbergin sanoin ”just shut up and write!”